

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko P sp. z o.o. w W.
o ochronę dóbr osobistych, zadośćuczynienie i zobowiązanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M. J. na rzecz P. sp. z o.o. w W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 20 lutego 2019 r., zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na oczywistą zasadność skargi, wskazując, że:

1) Sąd Apelacyjny, dokonując wadliwej wykładni art. 6 k.c. wywiódł, że złożenie przez pozwanego oświadczenia o wysokości rzekomego zadłużenia powoda i przedstawienie wystawionego przez pozwanego dokumentu na okoliczność wysokości zadłużenia stanowi dowód, iż zadłużenie to istniało i było wymagalne podczas gdy samo wystawienie faktur nie jest dowodem istnienia zobowiązania;

2) konsekwencją wadliwej wykładni art. 6 k.c. w zakresie roszczenia pozwanego jest nietrafne przyjęcie, iż pozwany zwolniony jest z odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powoda w postaci prawa do nieposzlakowanej opinii („nie bycia dłużnikiem”), natomiast prawidłowa wykładnia art. 23 i 24 k.c. nakazuje uznanie, że jeśli w jakiegokolwiek formie, pozwany naruszał dobra osobiste powoda to zasadnym i uprawnionym jest dochodzenie roszczenia o ochronę tych dóbr; powód zauważył jednocześnie, że istotnym zagadnieniem wymagającym jednoznacznej wykładni jest kwestia, czy skorzystania z dozwolonej formy rozpowszechniania informacji gospodarczej zwalnia z odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, jeśli informacja o zadłużeniu jest oczywiście nieprawdziwa, a przynajmniej pozwany okoliczności jej prawdziwości nie dowiódł - istnienie tego zagadnienia czyni, zdaniem powoda, skargę oczywiście zasadną;

3) Sąd Apelacyjny dokonał wadliwej wykładni art. 6 k.c. w zakresie tego, w jakim okresie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda oraz czy powód zobowiązany jest udowodnić ten okres;

4) wykładni wymaga, czy w świetle art. 56 k.c. oraz art. 70 § 1 k.c. doszło do zawarcia umowy pomiędzy stronami.

Postanowieniem z 19 września 2019 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną w zakresie roszczeń majątkowych tj. zadośćuczynienia i odszkodowania.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Nadto, pozwany wniósł o zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został umotywowany: istotnym zagadnieniem prawnym (pkt 2 wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania), potrzebą wykładni przepisów prawnych (pkt 1, 3 i 4 tego wniosku) oraz oczywistą zasadnością skargi (pkt 1-4 tego wniosku).

Nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni określonych przepisów prawa oraz, że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2012 r., I UK 118/12). Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie.

Natomiast, oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13; z 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 października 2007 r., III CSK 216/07; z 20 marca 2014 r., I CSK 18/14).

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Po pierwsze, zagadnienie dotyczące wykazania istnienia zadłużenia powoda (pkt 1 wniosku), nie ma związku z wykładnią lub stosowaniem art. 6 k.c., ale odnosi się do oceny dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych. Tymczasem zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20). Bezsporne jest przy tym, że Sąd Apelacyjny uznał, iż ciężar dowodu w zakresie istnienia wierzytelności pozwanego spoczywał właśnie na pozwanym. Po drugie, Sąd Apelacyjny przyjął, że wykazanie prawdziwości informacji rozpowszechnianej o powodzie zwalnia pozwanego z odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powoda, z uwagi na brak bezprawności takiego działania (pkt 2 wniosku). Takie stanowisko jest zgodne z powszechnie przyjętym sposobem interpretacji zasad odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych na tle art. 24 § 1 k.c. Po trzecie, skarżący ma rację, podnosząc, że prawidłowa interpretacja art. 6 k.c. nie prowadzi do wniosku, iż ciężar dowodu zawsze spoczywa na powodzie. Brak jednak wyводу, wskazującego, w jaki sposób ta - niewątpliwie słuszna teza - przekłada się na treść zaskarżonego wyroku. Zwłaszcza, że Sąd Apelacyjny przyjął, że ciężar dowodu w zakresie istnienia wierzytelności pozwanego spoczywa na pozwanym. Po czwarte, pkt 4 wniosku odnosi się do kwestii roszczeń majątkowych, w zakresie

których skarga kasacyjna została odrzucona. Zatem argumentacja w tej części wniosku nie może przesądzać o oczywistej zasadności skargi.

Sąd Najwyższy zwraca też uwagę, że treść skargi kasacyjnej w zakresie, w jakim odnosi się ona do przesłanek przedsądu została sformułowana w sposób nieprawidłowy i niezrozumiały. Skarżący, powołując się na czwartą przesłankę przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), czyli oczywistą zasadność skargi, upatruje jej istnienia w wystąpieniu pozostałych przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, co jest przecież wykluczone.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265) zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.